

Macharat Hashabbat: Holiness and Time in Sefer Vayikra

1- רש"י ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת - ממחרת יום טוב הראשון של פסח, שאם אתה אומר שבת בראשית, אי אתה יודע איזהו:

2- תלמוד בבלי מסכת מנחות דף סה.-סו:

איתותב חגא דשבועיא דלא למספד, שהיו בייתוסין אומרים: עצרת אחר השבת, ניטפל להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם: שוטים, מנין לכם? ולא היה אדם אחד שהיה משיבו, חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואמר: משה רבינו אוהב ישראל היה, ויודע שעצרת יום אחד הוא, עמד ותקנה אחר שבת כדי שיהו ישראל מתענגין שני ימים; קרא עליו מקרא זה: (דברים א') אחד עשר יום מחורב דרך הר שער, ואם משה רבינו אוהב ישראל היה, למה איחרן במדבר ארבעים שנה? אמר לו: רבי, בכך אתה פוטרני? אמר לו: שוטה, ולא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטילה שלכם!... רבי ישמעאל אומר, אמרה תורה: הבא עומר בפסח ושתי הלחם בעצרת, מה להלן רגל ותחלת רגל, אף כאן רגל ותחלת רגל. רבי יהודה בן בתירא אומר: נאמר שבת למעלה ונאמר שבת למטה, מה להלן רגל ותחלת רגל סמוך לה, אף כאן רגל ותחלת רגל סמוך לה... רבי יוסי אומר: ממחרת השבת - ממחרת יום טוב; אתה אומר: ממחרת יו"ט, או אינו אלא ממחרת שבת בראשית? אמרת? וכי נאמר ממחרת השבת שבתוך הפסח! והלא לא נאמר אלא ממחרת השבת, דכל השנה כולה מלאה שבתות, צא ובדוק איזו שבת? ועוד, נאמרה שבת למטה ונאמרה שבת למעלה, מה להלן רגל ותחילת רגל, אף כאן רגל ותחילת רגל.

3- רמב"ן ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת יניפנו הכהן - ממחרת יום טוב הראשון של פסח, שאם אתה אומר שבת בראשית אי אתה יודע איזהו, לשון רש"י. ובאמת שזו גדולה שבראיות בגמרא, כי מה טעם שיאמר הכתוב כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה תביאו העומר ממחרת שבת בראשית, כי יש במשמע שבאיזה זמן מן השנה שנבוא לארץ ונקצור קצירה יניף הכהן העומר ממחרת השבת הראשונה שתהיה אחרי ביאתנו לארץ, והנה אין לחג השבועות זמן שימנה ממנו. ועוד על דרך הזה לא נדע בשנים הבאות אחרי כן מתי נחל לספור, רק מיום החל חרמש בקמה כפי רצוננו, ואלה דברי תוהו. אבל אם יהיה "ממחרת השבת" יום טוב כפי קבלת רבותינו, יבוא הענין כחוגן, כי צוה הכתוב תחילה שנעשה בחדש הראשון חג המצות שבעת ימים, וביום הראשון שבתון וביום השביעי שבתון וכל מלאכת עבודה לא נעשה, ואחר כך אמר כי כאשר נבוא אל הארץ נביא ממחרת השבת הזאת הנזכרת עומר התנופה והיא השבת הראשונה הנזכרת כאן, ולימד שלא ינהג העומר במדבר ובחוצה לארץ. אבל "ממחרת השבת השביעית" (פסוק טז) "ושבע שבתות" (פסוק טו) לא יתכן לפרש אותם יום טוב, אבל תרגם בו אונקלוס לשון שבוע. וא"כ יהיו שתי לשונות בפסוק אחד, והמפרשים אמרו כי הוא דרך צחות, כמו רוכבים על שלשים עירים ושלשים עירים להם (שופטים י ד).

4- אבן עזרא ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת. אמרו חז"ל ממחרת יו"ט. והמכחישים אמרו, שהוא כמשמעו. והמאמינים הביאו ראיות משנת השמיטה והיובל והצום הגדול ויום תרועה שכתוב בו שבתון (כד). וכן שבתון נאמר באי של סוכות ובשמיני (לט).

5- רש"י ויקרא פרק כג פסוק ג

ששת ימים - מה ענין שבת אצל מועדות, ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות. וכל המקיים את המועדות, מעלין עליו כאלו קיים את השבתות:

6- רמב"ן ויקרא פרק כג פסוק ב

והזכיר השבת במועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש, שגם הוא יום מועד נקרא אותו מקרא קדש. ואחר כך הבדיל שאר המועדות ממנו, ואמר אשר תקראו אותם במועד, כלומר באי זה יום מן השבוע שיגיעו בו, כי השבת קבוע הוא, ביומו יבא לא נצטרך לקרוא אותו במועדו...

מכללת הרצוג-גוש עציון

ימי עיון בתנ"ך

קיץ תש"ע